

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Casparis Ziegleri De Episcopis eorumq[ue] juribus,
privilegiis, & vivendi ratione, Liber Commentarius**

Ziegler, Kaspar

Norimbergæ, 1686

IX. Ambitionem omnem Episcopo esse fugiendam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61543)

CAP. IX.

Ambitionem omnem Episcopo esse fugiendam.

I.

Presimè consulunt sibi ipsis, qui non aliam laborum suorum mercedem expetunt, nisi honores ac divitias, proque iis adipiscendis non indecorum putant, omnibus assentari, cupiditatibus aliorum servire, multaque alia facere, probis & ingenuis Viris indigna. Etenim non modo non sapientis, sed nec ratione utentis esse puto, ob res incertas ac fluxas, vel umbras rerum potius, tantum laborem capere, tantum in existimatione sua dedecus, & quod caput est, tantam in anima plagam accipere. Ut rectè dici in eos possit, quod olim, ut est apud Senecam patrem, Vir quidam sapientissimus dixisse narratur in eos, qui summam contentione studioque honores in municipiis quærerent, nimirum eos in fomnis laborare. Cui addendum est, eos, qui insano honorum studio capiuntur, non tantum ab hac vita, tanquam à somno vacuas, bonorum operum manus referre, verum etiam dedecoris, ignominia, malorumque facinorum plenas exportare. Per se ipsum quærendus est Deus, & virtus propter seipsam diligenda, regnumque cælorum propter seipsum expetendum est. Et qui dignitatis atque honorum studio agitantur, plerumque sine Deo sunt, sine virtute, & exules in regno cælorum.

II. *Kerodōtes* vocat Apostolus illos, qui inanis gloriæ studio turgidi animum superbissimè efferunt, summæque beatitudinis honoribus neglectis infimas has sordidasque terrarum dignitates atque præconia cum quadam anxietate appetunt. Basilio Cæsariensi Archiepiscopo *Kerodōtes* dicitur ille, qui simplicis tantum gloriæ mundanæ causâ, quæ vel à spectantibus, vel ab audientibus ipsi nascitur, aliquid facit, dicitve: *in Reg. brev. interrogat. 52.* Qui idem Basilius *in constitutionibus Monasticis cap. 10.* *kerodōtes*, quid in recessu habeat, vivis quali coloribus depingit. Illam dicit expugnatum esse difficilem, & *callidè saluti nostræ insidiari, nec vereri eam insidias struere in ipsis cæli extremitatibus, virtutes autem omnes ramis licet incelum expansis ac porrectis adornatas profligare atque extinguere.* Nec incongruè is ambitionem alibi describit ita, ut statuat, quâdam veluti affinitate cum ipso dæmone eam connecti, quippe qui primus & ambitione turgidus fuit ipse, & hominem ad simile vitium incitavit. Diabolica itaque pestis est ambitio, & sine dubio, qui in hujus vitii potestate est, eodem plane cum diabolo morbo laborat, nec aliam gerit mentem, nisi à diabolo occupatam.

h 3

III. Nec

III. Nec est ergò, quod magis dedecet Episcopum, aut Episcopatus cupidum, præterquam ipsum hoc ambitionis vitium. *Fundamentum Philosophiæ nostræ*, inquit Chrysostomus *hom. 2. in epist. ad Philipp.* *humilitas est: quis igitur in cathedris nostris ambitionem intrusit?* Est enim verò sanctis istis sedibus quasi adnexum & proprium hoc vitium, ut & per ambitionem quærantur, & earum axiomata non aliis artibus augeantur. Nec enim continere se facillè poterit quisquam, qui tantam dignitatem secularibus potestatibus exæquatam imò eas transcendentem, vel appetit, vel sustinet, quo minùs pristinos suos mores ad humilitatem compositos vel exuat prorsus, vel immutat saltem. Tantumque abest, ut hodiè inter Episcopos reperiat aliquis humilitatis studiosus, ut potiùs vitio vertatur, sicubi demittere animum & spiritus ferociore comprimere velit, postquam scilicet dominationis & laudis & gloriæ cupiditas adeò invaluit, ut ex opinione multorum, res tamen parum consideratè expendentium, virtutibus connumerari nunc soleat. Alia longè fuit mens Gregorii M. qui *comm. in I. Reg. cap. ult.* his verbis dignitatem istam describit: *Habet spiritualis prælatio exteriorem gloriam dignitatis: habet & interioris magnitudinem oneris. Honor ipse dignitatis per se magnum est onus mentis, qui contemni debet, & placere: contemni quippe debet, ne mentem per superbiam elevet; & suscipi debet, ut cælestia, quæ doctor loquitur, subiecti venerentur.*

IV. Pessimum verò est istud ambitionis hominum genus, quod sub virtutis specie & fictæ religionis atque pietatis cultu sapientissimos quosque decipit atque fallit. Nec enim apertâ semper viâ incedit ambitio, seque conspicuam reddit omnibus, sed reconditas sæpenumerò & operas quærunt latebras, seque id occultat nonnunquam, ut humilitatem & devotissimam DEO mentem, nec alii rei nisi pietati inservientem egregiè mentiatur. Qui hoc animo sunt, fronte atque vultu, sed & actionibus, quibus simulatio facillimè sustinetur, longè alii videntur. Superbiam enim, quâ infecti sunt, in demissam abjectionem convertunt & longè se, ab illis præfecturis, alienos ostentant, quas ardentissimâ cupiditate depereunt, & venantur. Eleganter istos tales describit Johannes Saresberienensis Episcopus Carnotensis *in policrat. lib. 7. cap. 18.* *Stupidi, inquit, obstupescunt, nomen dignitatis abhorrent, refugiunt onus, & ut avidius impellantur, more, ut dicitur, arietis, ut fortius feriat, recedentis, cum suspiriis, gemitibus, & singultibus interrumpentibus simulatas lacrymas retrocedunt. Notum siquidem est, quia sedes hac trahit & impellit invitos, & quos notat ambitio, repellit. Nituntur ergo rationibus & autoritatibus docere, quare eus episcopari non deceat. Non sum, inquit, medicus, & in domo meâ non est panis, nec penes me thesauri sunt, unde in necessitatis articulo nova & vetera indigentibus proferam. Possum itaque, ut excusatione prophetica, quoniam loqui nescio*

nescio & quia puer ego sum, et si non a te, revera scientiâ & levitate morum. Sordidis vestibus ab initio indutus sum, & eas nunquam sanguine agni, aut vestibus studui dealbare. Quomodo ergo sancta tractabo pollutus, aut quod sacerdotem oportet polluta mundabo. Nam legem indefinenter contempsi, & Sanctum DEI, increpante Ezechiele, polluere non cessavi. Mea ergo promotio populi dejectio est. Raina siquidem populi Sacerdotes mali. — Tolerabilius ergo est, me unum propriis consumi vitiis, quam in multos vitiorum diffundi pestem, &c.

V. Planè, qui ita sentiunt, non alium in finem pietatem præferunt, nisi ut Ecclesias rapiant, quas si rapuerint, pietatem ipsam aggrediuntur, & evertunt. Nec enim simulatum potest quicquam esse diuturnum, Et sicuti ficta omnia celeriter, tanquam flosculi decidunt, ita mirum non est, eos, qui simulatione & inani ostentatione, ficto non modo sermone, sed etiam vultu dignitates aucupantur, mox, ubi adepti illas fuerint, personas exuere, & quales sint, depositâ larvâ, magno cum Ecclesiæ malo repræsentare. Compluribus mortalium adsunt virtutis insignia, qui tamen verâ virtute vacant. Non omnes verè theologi sunt, qui pileum theologicum gerunt, quive hoc nomine sunt donati. Non omnes monachi, qui cucullo onerantur. Non omnes Christiani, qui ceremoniis tales se profitentur. Nec proinde omnes Episcopi, qui mitram gerunt bicornem aut pedum argenteum, nec omnes summi pontifices, qui vocantur sanctissimi, qui que triplici coronâ insigniuntur. Videas sanè multos hodiè Episcopalis insigniis incedere, quos jurares ipsos Apostolos Ecclesiasticis virtutibus superare. Quod si verò quis vim ac naturam rerum penitus introspeciat, reperiet, nullos à vera sapientia longius abesse, quam istos, qui magnificis titulis, qui sapientibus pileis, qui splendidis cingulis, qui gemmatis annulis absolutam profitentur sapientiam; adeò ut non rarò plus veræ germanæque sapientiæ & pietatis deprehendas in uno quodam homuncione, juxta vulgi opinionem, idiotâ simplici ac semifatuo, cujus mentem cœlestis ille Christi spiritus erudit, quam in multis theologorum & Episcoporum tragicis personis, ambitione & inani gloriâ turgidis.

VI. Ex his, quæ concise hactenus dicta sunt, colligere licet, diversas planè esse ambitioforum artes, & plerumque mores eorum componi ad placitum illorum, à quibus honores expectant. Dum enim plura sibi tribui volunt, quam ipsis pro merito debetur, dumque honores affectant, quibus non sunt digni, & res suis viribus majores aggrediuntur, quibus expediendis impares prorsus sunt, vitam & consuetudinem exprimere solent eorum, quibus honores istos largiendi potestas est. Quapropter ubi viderint, modestiâ sibi & humilitate opus esse, ut, quod affectant, consequantur, fronte atque vultu, tum & sermone, perbellè eam præ se fe-

se ferunt, seque ab omni cupiditate remotissimos fingunt, cum desiderio ejus, quod cupiunt, æstuent. Quod si verò cum illis res fuerit, qui bachanalia vivunt, non certè Curios se simulant, sed imò & ipsi genio suo indulgent, frequentibus conviviiis fautores suos excipiunt, talesque se præbent, quales placere se illis posse opinantur. Alii aliter surrepunt suis patronis, quippe quos videas ab eorum latere nunquam discedere, submovere alios, ne accedant, metuere, ne quisquam validiore, quam ipsi, ambitionis æstu exagitati eos arripiant, atque ad se totos abstrahant, denique ore, oculis, vultu, motu corporis ita se illis dare, ut placeant semper, displiceant nunquam.

VII. Nonnullos φιλοτιμία & ambitio eò adigit, ut, cum neque propriis meritis, neque Cleri populive studiis adspirare ad sacram hanc dignitatem queant, ad potentiam principum se vertant, eaque adminiculante Ecclesiis se obtrudant. Inter epistolas Nicolai de Clemangiis trigesima prima scripta legitur ad Johannem de Gersonio Academiae Parisiensis Cancellarium de mirabili & repentino cujusdam interitu, qui ad præsulatum violentiâ potentiae secularis intrudi quæsierat. Id verò ut exemplum proponit Clemangius ambitionis divinitus punitæ: *Magnum, inquit, mihi horrorem terribilis ac repentinus obitus illius famosissimi Cantoris incussit, quem ferunt ante paucissimos dies Parisiis migrasse, sed majorem metum & terrorem mors ista debet illis inferre, qui pressi meritorum inopiâ, cum ad Pontificale fastigium aliasve Ecclesiasticas dignitates, vero sibi præcluso ostio, minimè adspirare debeant, adhuc victi ambitione imperiosaque potentie secularis importunitate, ardentius intrudi festinant, nihil interesse existimantes, quo pacto in ovile Dominicum ingrediantur: utrumne lupino de more per veteres dissipatasque materias introeant, an ut fures per nudata conquassatasque, reecta insiliant, an potius aperti prædones violentique pecorum abactores, per effracta vi atque armis ostia irrumpant.* — *Advertite huc animos vestros, ad vestramque salutem & eruditionem hinc exempla, si sapitis, sumite, qui Ecclesiastica hodie beneficia, vi atque minarum improbitate & patronorum manibus extorquetis, quae jam ferè omnibus trita usque, adeò via est, ut pauci admodum aliam teneant. Considerate obsecro paulisper, quàm impiè & damnabiliter agitis & frenata aliquantulum cacà cupiditate, quae vos ad hac agenda stimulat, reecta judicium rationis advertite. Si enim detestabile jureque damnatum est, pro quolibet munere vel mercede beneficia dari, sive id munus à manu sit, sive à lingua, sive ab obsequio, quis non intelligat, execrabilius esse, magisque nefarium, violentiâ potentie secularis impressione sibi assentatorum impulsu, jam ferè omnia vendicantis, in Ecclesiasticarum dignitatum titulos intrudi. Habet sanè illa ambitio, quae ad Ecclesiasticos honores, prioribus artibus quancquam malis nititur, aliquam suae nequitiae, non dico excusationem, sed saltem vitiosum colorem vel palliâ.*

palliationem. Primum quidem viâ modestiore procedit, deinde, quia pro eo, quod ambit, quamvis indigno sceleratoq; mercatu aliquid rependit. At illa, quæ nihil sibi de suffragantibus conscia meritis, solis minis, atq; formidine temporalium potestatum ad ardua Ecclesiæ culmina præcepserit, quo colore vel pallio iustitiæ suam potest iniquitatem protegere, cum illo molietur ingressu in domum DEI sanctissimam introduci, quo in gradum secularium hominum, ne-
mo nisi inique introduceretur? &c.

II. Irrepsit ambitionis hoc vitium in Ecclesiam, cum prima ejus adhuc ponerentur fundamenta, neque completam adhuc formam ea haberet. Ipsi aliquando Apostoli inter se disceptaverant, quiseorum major esset? quos proinde ad humilitatem exhortari oportebat, uti videre licet apud Marcum Evangelistam *cap. IX. v. 34.* Tam antiqua est de primatu contentio. Apostolorum qui dicuntur esse successores Episcopi non minus in hoc quoque vitio successores, quod ostendunt ea, quæ decreta fuerunt in Concilio Niceno *can. 6.* Antiocheno *can. 9. & 13. & 22.* Constantinopolitano *can. 2.* & alibi passim, quibus ambitioni ita occurritur, ut nullus Episcopus ultra propriam diocæsin alienas Ecclesias invadere, & in eis statuere quicquam præsumat. Nec contineri tamen his canonibus semper potuerunt ambitiosi Episcoporum spiritus. Cum enim post ista jam decreta Dioscorus Alexandrinæ Ecclesiæ diaconus Apoerisarium Constantinopoli ageret, pro Episcopo Alexandrino veteres resuscitavit controversias, statuendo, Episcopi Alexandrini hoc esse axioma, ut præfideret omnibus Orientis Ecclesiis, utpote, qui primus esse sciretur post Pontificem Romanum, qui Occidentalibus præfesset quibusdam Ecclesiis, Antiochenis. Cumque refragaretur Episcopus Antiochenus, & negaret, ex Canonum Niceni & Constantinopolitani Conciliorum præscripto subjici debere Præsuli Alexandrino, Synodus noviter congregata ea, quæ in utroque illo Concilio decreta fuerant, confirmavit, uti id ex Theodoretis epistolis refert Baronius *ann. ccccxxxix. n. 42.*

IX. Et hæc ambitione plurimi deinceps alii in Ecclesiâ Episcopi ita infecti fuerunt, ut magna inde sæpenuerò ad ipsam fidei professionem redundaverint damna. *Est enim, ut Bernhardus serm. 6. in Psalm. 90. describit, cupiditas radix iniquitatis, ambitio subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater hypocrisis, livoris parens, vitiorum origo, criminum somes, virtutum arugo, tinea sanctitatis, excacatrix cordium, ex remediis morbos creans, generans ex medicinâ languorem.* Sanè varias hæreses ex superbia primum & ambitione ortas esse una est Ecclesiæ Patrum sententia. *Omnium, inquit Augustinus de genesi contr. Manich. lib. 2. c. 8. hæreticorum mater superbia.* Sic & Hieronymus *ad Ose. 5.* *Hæretici matrem habent iniquitatis sua superbiam, dum semper altiora se scire jactitant,*

Et in Ecclesia contumeliam debachantur, ac excessam sibi scientiam pollicentur. Et Bernhardus serm. 65. super cantic. Omnibus hæreticis unam semper, dicit, fuisse intentionem, communem scientiam refugere, ne cæteris aequales æstimentur: occultam & novam exquirere, quæ dum alii nesciunt, apud imperitorum mentes de scientia singularitate, gloriatur ipsi, seu gloriam captent. Cùm tamen omnia, quæ fiunt & docentur ab Episcopis & Ecclesiæ Doctoribus, ad divini numinis gloriam & Ecclesiæ salutem, nequaquam verò ad propriam cujusque laudem & promotionem ulteriorem vergere debeant. Rectè Hieronymus in epist. ad Galat. Videas plerosq; de Scripturis inter se contendere, & athleticum scamma DEI facere sermonem. Invicem provocant, & si victi fuerint, invident, inanis quippe gloria cupidi sunt. Videas plerosq; (quod etiam Tullius ait) libros suos de contemnendâ gloriâ inscribere, à causa gloriæ proprii nominis titulos prænotare. Interpretamur scripturas, sæpè verimus stylum, quæ digna lectione sunt, scribimus: Et nisi Christi causâ fiant, sed memoria in posteros & fama in populos, totus labor irritus fiet, & erimus quasi tympanum sonans & cymbalum concrepans.

X. Nec difficile erit ex antiqua historiâ id, quod dixi, exemplis comprobare. Quid enim aliud impulit Arium ad blasphemiam istam suam hæresin, quâ tota Ecclesia miserè per tot annos afflictâ fuit, excoꝑitandam, nisi execranda ambitio? Eodem tempore, inquit Theodoritus histor. Eccles. lib. 1. c. 2. Arius, qui in presbyterorum ordinem erat adscriptus, & cui sacrorum voluminum expositio commissa erat, cùm Alexandrum videret Ecclesiæ administrationem suscepisse, livoris impetum ferre non potuit; sed invidia stimulis exagitatus, contentionis, ac discordiæ causas aucupari cœpit. Et calumnias quidem adversus illum contexere nullas poterat, cùm vitæ ejus & conversationem omni laude dignam videret. Invidia tamen eum quiescere non sinebat. Huic igitur nactus daemon veritatis inimicus, ejus operâ Ecclesiam miscere ac perturbare cœpit. Persuasit enim illi, ut Apostolica Alexandri doctrinâ palam contradiceret, &c. Aërium eodem animi fastu turgidum perniciosa dogmata sparisse, scribit Epiphanius hæres. 75. his verbis: Aërius quidam ingenti perinde damno in mundum introductus est, furis quibusdam percitus & insolentia majorem in modum elatus. Etenim hæreses omnes pessimo ex eorum, qui ab initio usq; ad finem extiterunt, consilio profectæ sunt: Sive illos gloria cupiditas aut arrogantia, sive voluptatum libido, sive aliorum emulatio, sive commotio quadam animi aut temeritas impulerit. A Diabolo porro omnis illa est insticta cecitas, non quod hic invitum ac nolentem decipere quempiam possit, sed quod unusquisq; peccati sibi causa atq; autor sit.

XI. Sic & de Thebuthe ex Hegesippo refert Eusebius lib. 4. hist. Eccles. cap. 22. Ecclesiam ante eum virginem dictam fuisse, propterea quod vanis ser-

sermonibus nondum corrupta tuisset, Thebuthem autem, indignè ferentem, quod minimè creatus esset Episcopus, eam occultè vitare esse aggressum, inductâ pestilenti doctrinâ, quam ex septem sectis populi Judaici conflaverat, uti exponit Henricus Valefius. Et de Valentino Tertullianus *lib. adversus Valentinum, cap. 4.* Speraverat Episcopatum Valentino, quia & ingenio poterat & eloquio; sed altum ex martyrii prerogativâ loci positum indignatus, de ecclesia authentica regule abruptis, ut solent animi pro prioratu exciti, presumptione ultionis accendi, ad expugnandam conversus veritatem, & cujusdam veteris opinionis semen nactus, Colarbaso viam delineavit, &c.

XII. Ambitionem verò hanc sine dubio maximoperè fovit Concilium Constantinopolitanum IV. anno Christi DCCCLXIX. celebratum *can. 14.* perq; eum nutriendo eò perduxit, ut Episcopi principibus pares deinceps pares haberentur. Verba Canonis hæc sunt: *Qui divinâ gratiâ Episcopalem sortiuntur dignitatem, ordinem cælestis hierarchiæ referunt in terris. Quare meritò sancimus, ut digno in honore tam à principibus, quam à cæteris omnibus habeantur. Non oportet itaq; ut principibus vel viris militari dignitate præditis obviam longissimè procedant ab eorum Ecclesiis; nec à mulis equisve descendant in occursum, aut timide abjectèq; ante genua procidant, velut adoraturi. Imò verò non accedant ad mensas secularium principum, sed cum omni modestiâ, quæ spirituales deceat dignitatem, officia omnibus & debita tribuant, cui vœdical, vœdical: cui honorem, honorem. Dummodo Principes & pii Imperatores agnoscant sibi æquales Episcopos, ut liberè audeant reprehendere increpareq; & principes & cæteros, qui militari honore fruuntur, si quid peccaverint. Si quis verò Episcopus post hanc sanctionem suam de honestaverit dignitatem, cadens ab honore sibi per canones debito, vixeritq; abjectè secundum veterem & agrestem consuetudinem, amoveatur per annum, & princeps, qui in causa fuerit, excommunicetur per biennium.*

CAP. X.

Episcopum non debere esse contentiosum, nec inimicum, & irreconciliabilem.

I.

Naturalem esse hominibus ad dissentiendum facilitatem, inquit Ulpianus *in l. 17. § 6. ff. de recept. arb.* quia scilicet nec sensus nec intellectus inter homines ejusdem sunt qualitatis atque conditionis, & prona hinc ad dissentiendum existunt ingenia. Quod si accesserit opinio, dum unusquisque se prudentiorem & sapientiorem credit, ingenti incremento aug. bitur ista facilitas, seseque exferet haud paulo promptius. Fac